

Nytt center för etik i krig och fred

Ingress: I krig gäller andra etiska regler än i fred. Nu finns ett center vid universitetet som söker förklaringarna till detta.

Varför ställs inte soldater som dödar inför rätta? Vilka skyldigheter har segrarna när kriget är slut? Hur ska vi förhålla oss till de metoder som används för att bekämpa terrorism? Det är exempel på centrala frågor för forskningen vid det nyinrättade The Stockholm Centre for the Ethics of War and Peace vid Filosofiska institutionen. Föreståndare för centret är Helen Frowe som för drygt ett år sedan fick ett prestigefyllt Wallenberg Academy Fellow på fem miljoner kronor under fem år för att flytta sin forskning från universiteten i Oxford och Kent till Stockholm.

Helen Frowe forskar främst om vilken moralisk status icke-stridande har i krigstid och synen på att döda oskyldiga i självförsvar. Men hon har även varit inne på andra forskningsområden inom etiken, som synen på dödshjälp. Helen Frowe har varit verksam vid framstående brittiska och amerikanska universitet. Men när det stod klart att hon skulle få ett Wallenberg Academy Fellow vid Stockholms universitet var det svårt att tacka nej.

– Ett sådant här erbjudande kan du inte få vid brittiska lärosäten. Och när anslaget är slut efter fem år finns möjlighet att ansöka om förlängning.

När vi träffar Helen Frowe ekar hennes kontorsrum tomt. Hon kommer att bedriva större delen av sin forskning från Storbritannien och har inga egna saker på plats här ännu. Det dröjer också några månader innan den post dok kommer på plats som nu rekryteras. Och det lär dröja ytterligare ett tag innan en doktorand börjar på centret.

Mellanrubrik: Strävan att nå bred publik

Teorierna om det rättfärdiga kriget (just war) har traditionellt utgått från stater som aktörer. Men de senaste decennierna krig och terrorismens utbredning förändrar synen på förhållandet mellan stater och individer i de legala och filosofiska modellerna. Denna nya situation väcker frågor som det nya centret ska fördjupa sig i. Flera av frågeställningarna kan även kopplas till pågående konflikter som i Syrien och Ukraina.

Till centret knyts även statsvetare och jurister och fler ämnesområden vid universitetet kan komma att inkluderas. Centret har en uttalad ambition att samverka med andra myndigheter och låta politiker och andra beslutsfattare ta del av forskningen, kontakt har redan tagits med bland annat Försvarshögskolan. Helen Frowe vill även att resultatet av forskningen ska nå en bredare publik.

– Krigets etik är ett område många kan tänkas vara intresserade av och relatera till. Genom att skapa folkligt engagemang hoppas vi kunna bidra till debatten på området.

Den 23 maj anordnas den första Wallenberg Public Lecture on the Ethics of War and Peace vid Stockholms universitet. Den öppna föreläsningen är tänkt att ske varje år och ges av ledande forskare. Först ut är professor Jeff McMahan från Rutgers University. De följande två dagarna anordnas den internationella konferensen The Ethics of War in the 21st Century och då är även den officiella invigningen av centret.

Att komma till Stockholms universitet har varit en positiv erfarenhet, berättar Helen Frowe.

– Det är en mycket bra forskningsmiljö. Allt är välorganiserat och jag behöver inte sköta all administrationen på egen hand. Det här är den mest harmoniska institutionen jag arbetat vid.

Text: Per Larsson

<http://stockholmcentre.weebly.com/>